

de Schotsche universiteiten hebben zich vereenigd tot het „Commons Medical Committee”. Sir WATSON CHEYNE is voorzitter. Het doel is, van gedachten te wisselen, ten einde aan meeningen over geneeskundige aangelegenheden, waaromtrent overeenstemming bestaat, in het parlement den noodigen invloed te kunnen verschaffen. Met alle geneeskundige vereenigingen en lichamen, die dit wenschen, is de commissie bereid, schriftelijk en mondeling overleg te plegen. Zij heeft reeds terstond een samenspreking gehad met den minister van gezondheid, dr. ADDISON, over de wet op het ministerie van gezondheid, die weldra in openbare behandeling zal komen. Een subcommissie, bestaande uit drie leden, voor Engeland, Schotland en Ierland, zal aan de behandeling dezer wet in het lagerhuis de aandacht wijden (*Brit. med. Journ.*).

ORLOGSTOESLAG VOOR DE ENGELSCH E ZIEKTEVERZEKERINGS-ARTSEN. — In het begin van het vorige jaar ontving de kanselier der schatkist een deputatie van ziekteverzekeringsartsen en beloofde hij hun een toeslag in bepaalde gevallen, met het oog op de verhoogde kosten van beroep en levensonderhoud. De kosten hiervan zouden naar schatting niet meer dan 3 millioen gulden bedragen en worden gedekt uit een fonds van 2 millioen pond, door het parlement voor oorlogstoelagen jaarlijks ter beschikking van den kanselier geplaatst, dus niet uit de gelden der ziekteverzekering (*Brit. med. Journ.*).

WAARSCHUWING VOOR TE GROOTEN TOEVLOED TOT DE STUDIE IN DE GENEESKUNDE. — Het Leipziger Verband heeft zich tot de professoren in de propaedeutische vakken gewend met het verzoek, de jonge studenten in te lichten omtrent de vooruitzichten in ons beroep, en hen aan te sporen, nu zij dat nog kunnen, een ander beroep, bijv. dat van tandarts, te kiezen (*Münch. med. Woch.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

ONZE MAATSCHAPPIJ.

I.

Zeker zullen de onderteekenaars van het in vele opzichten zoo sympathieke manifest der 84 bereid zijn aan te nemen, dat ook nog een andere overtuiging dan de hunne kan bestaan en zelfs ook meer gemotiveerd zou kunnen zijn. Het eindbesluit moge, omdat het zeer groote gevolgen zal meebrengen, berusten op zooveel mogelijk van alle kanten toegelichte overwegingen. Toen onze Maatschappij werd opgericht, waren de toestanden toch zeker andere dan nu. Vooreerst konden alle geneeskundigen vrijwel geacht worden de geneeskundige wetenschap te overzien; zij vestigden zich als genees-, heel- en verloskundigen. Van een differentieering of van een verdeling in specialiteiten was nog zoo goed als geen sprake, terwijl ieder arts een zelfstandige en onafhankelijke positie innam. Het aantal geneeskundigen was in vergelijking met de vraag naar geneeskundige hulp zóó gering, dat ieder, die met voldoende kennis was toegerust, het ernstig meende en zijn taak met ijver vervulde, meer dan zijn dagelijksch brood kon verdienen. De geneesheer was de raadgever in het gezin en indien hij ook optrad voor algemeene belangen, dan was dat van een onafhankelijke positie uit. Langzamerhand is deze stand van zaken en verhoudingen in verschillende opzichten geheel veranderd.

In de eerste plaats heeft zich naast hen, wier roeping en taak het is raad te geven aan personen en zuiver individuele belangen te behartigen, een groep van artsen, de controleerende geneeskundigen, gedifferentieerd, welke in dienst is der gemeenschap, en wier taak het is de belangen dier gemeenschap te verdedigen tegenover de misbruiken der individuen. Deze twee groepen staan, wat hun geneeskundige zedeleer betreft, in sommige opzichten tegenover elkaar (ik bedoel hier met geneeskundige zedeleer in het bijzonder; hoe tegenover zieken behoort te worden gehandeld).

Naast deze differentiatie is er nog een andere, die haar oorsprong vindt in den voortgang der maatschappelijke toestanden. Behalve de militaire geneeskundigen, die er ook vroeger reeds waren, is er een groote groep van geneeskundige ambtenaren in ziekeninrichtingen, gemeentelijke geneeskundige diensten, enz. ontstaan, aan wie het niet vrij wordt gelaten, die zedeleer toetepassen, die zij inderdaad voor hun zieken wenschelijk achten. Zij worden gedwongen, tegen hun geneeskundige overtuiging in, een zedeleer goedtekeuren, welke door een niet deskundige overheid aan hen en hun patiënten wordt voorgeschreven, een zedeleer, waarvan de alpha het geld en de omega het gezag is.

Naast deze differentieeringen is er een ontzaggelijke wijziging in den geneeskundigen stand zich aan het voltrekken, die een gevolg is van de meer en meer zich uitbreidende wetenschap en de in ieder bijzonder vak noodzakelijke kennis en kunstvaardigheid, waardoor de geheele persoon, al zijn tijd en geestelijke vermogens door dat vak worden in beslag genomen. Wil men zich een goede voorstelling maken van wat onze Maatschappij zal doen en in het vervolg zijn, dan mag men voor de bovenbeschreven evolutie en haar noodzakelijke gevolgen de oogen niet sluiten.

De algemeene beginselen, welke de geneeskundigen samen huldigen, zijn inderdaad die, welke door de 84 zijn genoemd; ik zou de laatste zijn het tegen te spreken. Maar hier zooals altijd: hoe algemeener het oordeel en het begrip zijn, des te vager hun inhoud. In den aanvang van het bestaan der Maatschappij, toen omvang en inhoud der oordeelen en begrippen voor al haar leden nog vrijwel dezelfde waren, konden de handelingen der Maatschappij ook vrijwel ieder bevredigen. Nu evenwel staan de zaken geheel anders. De beginopleiding is dezelfde; het vervolg evenwel verschillend; de praktische werkzaamheid van den een geheel verschillend van die van den ander; en vooral zijn de wegen verschillende, waarlangs het wel der patiënten moet worden verkregen en het wee moet worden bestreden. Het overeenkomstige vindt men alleen in de gezamenlijke belangen met betrekking tot den bloei der wetenschap in het algemeen, en de beroepsbelangen van alle leden, voorzoover zij van algemeenen aard zijn.

De vraag dient nu gesteld, of inderdaad voor het dienen van de belangen der wetenschap een vereeniging in den vorm, zooals die vroeger bestond en tegen welke vervorming de 84 zich kanten, alsnog noodzakelijk is en of het niet veel meer de beroepsbelangen zijn, welke een groot en machtig verbond noodzakelijk maken. Ik geloof, dat op de eerste vraag ontkennend en op de tweede bevestigend moet worden geantwoord. In het manifest wordt slechts éénmaal het woord „beroeps”-belangen gebruikt, maar die ééne maal geeft duidelijk aan, dat daaronder de stoffelijke belangen worden bedoeld. Dit lijkt mij niet juist. De beroepsbelangen van een geneesheer bevatten ongetwijfeld stoffelijke elementen; zij bevatten echter niet minder ideale elementen, in den vorm van die, welke door de 84 worden erkend. En tusschen die twee gaat de slinger door een gemengd veld van belangen, die stoffelijke en ideale elementen verbonden bevatten. Dat veld betreft de hygiënische voorwaarden, die de arts noodig acht, de verplegingsomstandigheden in zijn arbeidsomgeving, de technische hulbronnen en de wetenschappelijke middelen, waarover hij te beschikken heeft. En verder: den zedelijken steun, dien hij daarin van zijn overheid ondervindt, en de onafhankelijkheid, die hem in de uitvoering van zijn samengestelde plichten is gewaarborgd; laten wij deze laatste de „rechts”-belangen noemen.

De praktijk heeft reeds duidelijk gemaakt, dat de belangen van een speciale wetenschap het best worden gediend door een vereeniging van de, die wetenschap beoefenende, specialisten. Zulke vereenigingen zijn het best in staat om zoowel de vakbelangen, voor zoover daarmee bedoeld worden: de belangen, die het wetenschappelijk gedeelte betreffen, als de stoffelijke en rechtsbelangen onderling te omschrijven en te dienen en daarover te bestemder plaatse en naar buiten adviezen te geven. Wat de adviezen betreft, kan men zelfs daaraan veel grooter waarde hechten, dan wanneer zij komen van een maatschappij, bestaande uit ver van elkaar verwijderde groepen van specialisten. Hetzelfde geldt op het bijzondere gebied der controleerende geneeskundigen, der geneeskundige ambtenaren werkzaam in ziekeninrich-

tingen, aan scholen, spoorwegmaatschappijen, enz. Wat evenwel de leden dezer vereenigingen missen, dat is de macht om, wanneer zij zekere maatregelen, door de overheid genomen of door deze nagelaten, tegen het belang achten van de hygiëne, de behandeling of verpleging van zieken, in het kort strijdig vinden met hun „rechts“-belangen, hun overtuiging kracht bij te zetten. Trachten zij dat toch te doen, dan raakt hun positie in gevaar. Zij zijn verplicht op hun ideale beginselen te drijven en in den regel daarmee ondertegaan. Het komt mij voor, dat de tijd gekomen is om hierin verandering te brengen. Wie zich in den tegenwoordigen tijd de illusie maakt met argumenten van idealen aard bij de overheid of de administratieve lichamen gevolg te bereiken, kent de menschen niet. Met publiciteit (waarvoor persoonlijke onafhankelijkheid bijna een voorwaarde is) bereikt men zelden het gewenschte doel. Een beroep op de algemeene meening stuit zeer dikwijls op onverschilligheid of het verafgelegen zijn der toestanden (men denke aan de hospitalen en krankzinnigengeestichten). Daar bovendien de artsen (de geneeskundige ambtenaren bijna nooit) alleen in zeer bijzondere gevallen persoonlijk onafhankelijk zijn, is de toepassing van dit middel uitgesloten. Alleen door macht tegenover macht te stellen kan men ideale beginselen tegenover overheidspersonen op voet van gelijkheid kracht bijzetten. Eén machtig verbond van geneeskundige vakvereenigingen zou in den tegenwoordigen tijd de noodzakelijke steun zijn voor ideale grondbeginselen. Deze is te meer noodzakelijk, omdat de overheidsmacht en -verantwoordelijkheid zich bijna altijd verschuilt achter een groep, en het woord „verantwoordelijk” daar, de beteekenis heeft, dat men zich niet veel er van aantrekt; juist het tegenovergestelde als bij den arts.

De keus, die nu moet worden gedaan, betreft de twee volgende alternatieven: Moet de Mij. in algemeenen vorm een wetenschappelijke vereeniging zijn en moeten de stoffelijke, maar vooral rechtsbelangen door afzonderlijke specialistenvereenigingen worden behartigd, of moet juist de Mij. een bond zijn, welke, bouwende op algemeene ideale beginselen, de stoffelijke en rechtsbelangen steunt van specialistenvereenigingen, waarvan zij de ruggesgraat en de vakorganisatie in algemeenen zin vormt? De 84 kiezen het eerste. Het spreekt bijna van zelf, dat, wanneer men een keus doet, men voor zich zelf de groote organisatie kiest. Daarom zullen de geneeskundige ambtenaren en vele anderen het tweede kiezen, omdat zij in omstandigheden arbeiden, waarin meer en meer de behoefte aan een groote steunende organisatie wordt gevoeld. Maar hoe het ook zij: tusschen deze twee stelsels zal door de leden van de Mij. een uitspraak moeten worden gedaan. Ik wijs nog in dit verband er op, dat, voorzoover het alleen wetenschappelijke belangen geldt, een organisme, zooals de Mij. indertijd was — naar veler meening — bij differentiëring van belangen, nauwelijks bestaanbaar en eigenlijk ook niet noodig is. Daarvoor zijn congressen en algemeene wetenschappelijke vergaderingen met sectievergaderingen wellicht een veel betere inrichting dan een Mij. Men hebbe een open oog voor den intensen bitteren strijd, die vele geneeskundigen persoonlijk moeten voeren voor de ideale beginselen, welke de 84 meenen, dat de Mij. moet hoog houden, een strijd, die aan de meeste leden niet eens bekend is en waarvan zij zich ook niets behoeven aan te trekken. Die strijd betreft niet alleen stoffelijke belangen. Al wordt door de 84 geschreven, dat de belangen der organisaties moeten worden behartigd, dat de beroepsbelangen niet in tijdelijk gevaar mogen komen; daarnaast wordt toch gesproken van een „omlaag gaan” der Mij. door den vakstrijd en wordt de bedreiging van een massa-uittrekking van vele leden geuit. Het is mogelijk, dat ik mij vergis, maar ik kan in het manifest niet genoeg tegenwicht vinden voor wat ik daarin waarneem als een gering gevoel van solidariteit met de vakgenooten. De moderne beweging bedoelt hiermee toch niet alleen een bloote bevestiging van instemming, als men van de moeilijkheden hoort, maar het verleenen van daadwerkelijken steun aan hen, wier belangen in het gedrang komen en wier goed recht in hun strijd, in vertrouwen op de voormannen wordt aannemelijk geacht, zij het ook, dat hun opvatting daarover niet in alle opzichten met overtuiging kan worden gedeeld. Zij bedoelt het geven van steun bij herhaling, iederen keer weer en opnieuw!

Voor hen, die er van doordrongen zijn, dat tal van artsen staan tegenover machten, voor welke ideale beginselen geen waarde hebben en wier besluiten alleen door opportuniteit worden gemotiveerd, is een ander standpunt noodzakelijk. De ondergeschikte ambtenaren hebben dat reeds lang begrepen en zij hebben verkregen, dat er naar hun bezwaren (die zeer dikwijls uitsluitend stoffelijk zijn) wordt geluisterd en dat eraan wordt tegemoet gekomen, omdat zij door een organisatie worden gesteund. Laten de artsen zich dat voor gezegd houden. Men geeft dien georganiseerden ambtenaren behoorlijk antwoord, als zij iets vragen, als zij op verkeerde toestanden of verhoudingen wijzen; kortom zij worden als mondig en vol beschouwd. Voor de geneeskundige ambtenaren kan zoo iets nog niet worden gezegd. Voor de laatsten bestaat inderdaad nog geen goed gesteunde rechtspositie.

Met allen eerbied voor het ideale in de uiteenzetting der 84, kan ik niet nalaten als mijn meening uittespreken, dat hun standpunt zoo goed als geen rekening houdt met de nieuwere maatschappelijke toestanden. Zooals die nu zijn, wordt er niet gevraagd naar de ideale beginselen van den geneesheer bij de behartiging van de belangen der lijders, maar er wordt gelet op de macht, die hij achter zich heeft, om aan de verwezenlijking dier beginselen kracht bij te zetten. Het is, dunkt mij, voldoende duidelijk geworden, dat in de tegenwoordige maatschappij naar hem wordt geluisterd, die door een syndicaat wordt gesteund. Indien zich die overtuiging thans bij vele leden uit, indien zij die aan de Mij. opdringen en de Mij.-vergaderingen daarvan de gevolgen ondervinden, dan lijkt mij dat veroorzaakt door het eigenaardige van vele maatschappelijke veranderingen, die, als een lawine aangroeiend, plotseling schijnen te overrompelen. Reeds te lang hebben de stoffelijke en rechtsbelangen op een voldoende behartiging gewacht. Eindelijk is de tijd der vervulling aangebroken. Zij, voor wie die belangen niet dringend zijn, moeten wat geduld hebben, totdat er weer evenwicht is gekomen. Laten zij gelooven, dat nu nog menigmaal hun collega's gedwongen worden te kiezen tusschen hun beginselen en hun betrekking.

Den Dolder, 9 Maart 1919.

W. H. COX.

II.

Ziedaar het „onbegrensd egoïsme” („zonder twijfel”) der specialisten, via gemis aan altruïsme, door prof. KOUWER herleid tot het verkiezen van verbetering der specialistische hulp voor ziekenfondsleden boven een vermindering van het aantal ingeschrevenen per huisarts! Voor de mogelijkheid, dat anderen van het standpunt der geneeskundige verzorging uit tot deze opvatting kunnen geraken, is in dezen gedachtengang zelfs geen plaats. Anders zou toch allicht ook prof. KOUWER niet uitsluitend minder lofwaardige motieven bij zijn tegenstanders onderstellen. Evenwel, zelfs indien men met prof. KOUWER binnen den gezichtseinder van het materiele wil blijven, is er reden voor tal van specialisten, om zich door zijn vernietigend oordeel pijnlijk getroffen te voelen. Ligt er niet een volslagen miskenning in van den materieelen kant der specialistenactie, dat prof. KOUWER, met kennelijke voldoening terugblikkend op „de specialisten, die gaarne om niet het ruime arbeidsveld aanvaardden, dat de fondspractijk hun aanbod”, stilzwijgend voorbijgaat aan de verandering der tijden, die thans menigen specialist voor een behoorlijk bestaan niet minder belanghebbend bij een goed geregelde deelneming aan ziekenfondsen doet zijn dan het gros der huisartsen?

Ik vraag mij af, of prof. KOUWER, waar hij den staf breekt over anderen, wel ernstig getracht heeft zich in hun omstandigheden te verplaatsen. Die vraag klemt nog meer, waar het geldt het „letterlijk door niets gerechtvaardigd wantrouwen” der specialisten. Is het dan geen evidente rechtvaardiging van een gemis aan vertrouwen in de C. O., dat dit college zelf reeds lang openlijk er op wijst, niet voor de belangen der specialisten, soms strijdig met die der huisartsen, te kunnen opkomen? Weet prof. KOUWER dan niet, dat de C. O., zich practisch voor de keuze geplaatst ziende, alleen de behartiging der huisartsenaangelegenheden in haar vaan is blijven voeren? Is hier, waar en degenen, om wier belangen het ging, zich onvoldaan gevoelden, en het lichaam, dat die belangen